

Stanovisko oponenta v konaní pre menovanie Doc. Mgr. Miroslava Lysého, PhD za profesora

Cesta doc. Miroslava Lysého do rámca študijného odboru teória a dejiny štátu a práva s osobitným zameraním na štátoprávnu históriu mala osobitý charakter, nepodobný s nikým v oblasti dejín štátu a práva. Pri spätnom pohľade na vedecko – pedagogické auditórium profesionálnych slovenských právnych historikov to bolo presne naopak. Len niektorí z nich si štúdium všeobecných dejín zvolili len následne ako istý, nie dostatočne podstatný, doplnok k získaniu komplexnosti prehľadu bez výraznejšieho zakomponovania vo svojom historickoprávnom vedeckom i pedagogickom pôsobení.

Doc. Lysý ako absolvent rýdzo všeobecných dejín na filozofickej fakulte v procese svojho prvotného vedeckého formovania sa dospel k poznaniu, že všeobecnohistorický výklad, čo ako podrobný, je menej zrozumiteľný, pochopiteľný i presvedčivý, pokiaľ sa neodohráva v prvotnej línii, teda v rozhodujúcej súčinnosti, s danými reáliami existujúcej dobovej podoby štátnosti a jej právnej fundamentalite. V konečnom dôsledku dané poznanie možno pozorovať v jeho heuristickom prístupe uchopenia historických javov, faktografických prvkov v ich širokej determinujúcej súvzťažnosti. Najvýraznejšie a s rozhodujúcim akcentom počas jeho pôsobenia na Katedre právnych dejín Právnickej fakulty bratislavskej Univerzity. Keďže vedecké ukotvenie, v optimálnom prípade, má mať svoje prejavenie sa aj v pedagogickej oblasti, bolo preto prirodzené splynutie doc. Lysého do výkonu pedagogickej činnosti hneď od príchodu na právnickú fakultu. V súvislosti s tým nemožno opomenúť prezieravosť vtedajšieho vedúceho Katedry právnych dejín, ktorá bola vo vrchovatej miere oplatená ďalším intenzívnym pozitívnym obojstranným vývojom doc. Lysého s prirodzeným vyústením do absolvovania bakalárskeho i magisterského štúdia na Trnavskej univerzite, jej Právnickej fakulte.

V rozhodujúcej miere, tak povediac srdcovou záležitosťou, vedeckého zamerania doc. Lysého je obdobie stredoveku obsiahnuté v jeho monografiách i v prevažujúcich odborných štúdiách zaraďovaných do publikačných teritórií najvyššieho ratingového zaradenia . Ale nie len do nich, ale aj do množstva obsiahlejších publikačných výstupov domáceho i zahraničného časopiseckého,

zborníkového, konferenčného i vedeckého popularizačného zamerania v jazyku slovenskom i anglickom. Stredoveké ukotvenie prevažujúcej časti jeho vedeckého výskumu má predispozíciu v znalosti latinčiny. Potenciálu, ktorý nie je až tak bežný v právnohistorickej komunite.

Z obdobia stredoveku tematicky prevažujúca početnosť z nich je venovaná obdobiu Veľkej Moravy. Hoci by sa mohlo zdať, že problematika Veľkomoravskej ríše už nemôže poskytnúť dostatok možností na pôvodný solídny vedecký výskum výsledky doc. Lysého svedčia o niečom úplne inom. Nepochybne je to dané jeho osobou v spojitosti s jeho prvotným vzdelaním, v súhrne vyúsťujúcich ku spracovaniu problematiky novým, čo je však najdôležitejšie, inovatívnym spôsobom. V spojení s ním predstrel mnoho iných pohľadov, v mnohých prípadoch, narúšajúcich dlhodobo vžitú, trvalo i jedine akceptovanú. Nemožno opomínať, čo je však rozhodujúce, že ním podaný primárne právnohistorický i dopĺňajúci všeobecnohistorický netradičný diapazón Veľkej Moravy nie sú protiklade. Ba práve naopak. Výsledkom je harmonická ucelenosť ako výsledok argumentačnej kvantity spojenú s kvalitou celkovej hĺbky poznania zvolenej problematiky. A to všetko s nohami tak povediac ukotvenými „pevne na zemi“, s nebovzdušne vznášajúcou sa absenciou. Bez náznaku snáh o balast prepiatej aktivizácie prílišnou detailizáciou podrobností i súvzťažných vzťahov. Nie je preto náhodným, skôr prirodzeným i zákonným, početným i širokým citačným ohlas nielen na monografickú prácu s touto tematikou ale tiež na dielčie odpublikované výstupy. Do pozornosti je potrebné uviesť aj fakt existencie pozitívnych citačných ohlasov tak u renomovaných slovenských i českých právnych historikov ako aj historikov všeobecných. Nesporne ide o ojedinelú, možno až jedinečnú, zvláštnosť zhody v tom, že daná problematika prináša pozitíva pre obe oblasti – právnu históriu i všeobecnú históriu.

Bolo by dostatočne nezodpovedné sa v tomto posudku nedotknúť celkového pohľadu na doc. Lysého ako zodpovedného, skromného až nenápadného, usilovného, s neutíchajúcou túžbou po ďalšom vzdelávaní sa, „pocitového vedáтора“ rýdneho charakteru. Ešte raz osobitne podčiarkujem jeho skromnosť. Všetko to vlastnosti, ktoré sa v terajšom svete, žiaľ aj vo vedeckom, až tak „nenosia“. V týchto reláciách dovoľím si tvrdiť, že jeho vedecký potenciál vychádzal vždy z výbornej znalosti problematiky, ktorej sa venuje. Výsledkom má

tak podobu nielen prehľadnosti, ucelenosti a vysokej miery uveriteľnej vypovedateľnosti. Doc. Lysý to dosahuje vysokým nasadením svojho nemalého vedeckého potenciálu. Nesnaží sa mať posledné slovo v názorovej diskusii, nepresadzuje svoj jedine správny názor bez ohľadu na to, či s ním súhlasíte alebo máte pripomienky, či námietky. Je to nesporne známka vyzretej vedeckej osobnosti, zrelosť človeka v danom čase i v danom priestore vyvíjajúceho sa jeho ľudského života.

Ucelenosť profesorského titulu, o ktorý sa v inauguračnom konaní uchádza doc. Lysý, zahŕňa okrem vedeckej oblasti aj oblasť pedagogickú. Na základe kontaktov s niektorými jeho žiakmi v ašpirantskej pozícii z trnavského môjho pôsobenia na tunajšej Právnickej fakulte môžem konštatovať, že ohlasy na jeho pedagogickú činnosť boli i sú pozitívne. Má prirodzený dar zrozumiteľne, nementorsky podať preberanú problematiku v rámci prednášok i praktických cvičení. Túto skutočnosť pretavil aj do učebných pomôcok, ako autor či spoluautor učebníc a vysokoškolských skrípt i ďalších učebných pomôcok.

Doc. Lysý je členom odborovej komisie pre študijný odbor „teória a dejiny štátu a práva na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Jeho zásluhou sa vytvorila Sekcia pre právne dejiny Slovenskej historickej spoločnosti Slovenskej akadémie vied, je jeho predsedom a aktívnym činiteľom.

Bez toho, aby som sa opakoval z celého môjho pojednávania je nesporne zrejmé, že Doc. Miroslav Lysý je komplexnou osobnosťou s aktívnymi kontaktmi na zahraničné právnohistorické i všeobecnohistorické pracoviská čo mu umožňujú jeho jazykové znalosti anglického jazyka, nemeckého jazyka a maďarského jazyka. Spĺňa i formálne stanovené kritériá určené pre menovanie profesorom. Preto jeho menovanie profesorom bez výhrad podporujem.

V Košiciach 30. júla 2020

Prof. JUDr. Dr. h. c. Peter Mosný, CSc.

Významný odborník v oblasti teórie a dejín štátu a práva

